ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΜΑΙΝΤΡΟΝ

ΤΟ ΖΩΝΤΑΝΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

"Ένας ὡραῖος καβαλλάρης, περνῶντας ἀπ' ἔξω, γλύστρησε ἀπὸ τὸ ἄλογό του...

Ἕνα ἀνοιξιάτικο πρωΐ τοῦ ἔτους 1510, ὁ δοὺξ Φραγκίσκος τῆς Ἀγκουλέμης, ὁ ὁποῖος ἀργότερα βασίλεψε στὴ Γαλλία ὡς Φραγκίσκος ὁ πρῶτος, ξύπνησε πολὺ μελαγχολικὸς καὶ ὀνειροπόλος, φόρεσε τὴν ἀγαπημένη του στολή, τὴν καμωμένη ἀπὸ ἀσημοῦφαντο ὕφασμα, ποὺ τοῦ πήγαινε τόσο ὡραῖα, καὶ κατέβηκε στὸν κῆπο τοῦ παλατιοῦ του.

Τί ὡραῖα ποὺ ἦταν ἐκεῖ!... Τὰ πουλιὰ κελαδοῦσαν χαρωπὰ καὶ τὰ ἀνθισμένα δέντρα ἀρωμάτιζαν γλυκὰ καὶ μεθυστικὰ τὸν ἀγέρα. Κι' ὅλ' αὐτά, πουλιά, δέντρα, λουλούδια, ἔγιναν πιὸ ὡραῖα, πιὸ γλυκὰ κελάδησαν τὰ πουλιά, πιὸ μεθυστικὰ εὐωδίασαν τἄνθη, ὅταν φάνηκε ἐκεῖ, στὴν καμπὴ ἑνὸς μονοπατιοῦ, ἡ χαριτωμένη μικρὴ Φραγκίσκη, ἡ κόρη ἑνὸς ὑπηρέτου τοῦ παλατιοῦ.

Μπορεῖ ὁ δοὺξ νὰ ἦταν διάδοχος τοῦ Γαλλικοῦ θρόνου καὶ ἡ Φραγκίσκη, μιὰ φτωχὴ κόρη τοῦ λαοῦ. Μὰ ὁ Φραγκίσκος ἔννοιωσε τὴν καρδιά του νὰ χτυπᾶ δυνατά, μόλις εἶδε τὴ νέα κόρη, ὅπως δὲν εἶχε χτυπήσει ποτὲ ὥς τότε, οὔτε μπροστὰ στὴ θελκτική του μνηστή, ποὺ κατήγετο ἀπὸ γεννιὰ βασιλική, ὅπως κι' αὐτός. Ναί, σύμφωνα μὲ τὶς συνήθειες ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ὁ Φραγκίσκος ἦταν ἀρραβωνιασμένος — γιατὶ ἔτσι τὸ ἤθελε ὁ βασιλιᾶς Λουδοβίκος ὁ δωδέκατος — μὲ τὴ μικρὴ πριγκήπισσα Κλαυδία τῆς Βρεττάνης, ἡ ὁποία ἔπαιζε ἀκόμα μὲ τὶς κοῦκλες της.

Ἦταν ἀρκετὸς καιρὸς ποὺ ὁ Φραγκίσκος γνώριζε τὴν Φραγκίσκη. Τὴν εἶχε ἰδεῖ τόσες φορὲς στοὺς διαδρόμους καὶ στοὺς κήπους τοῦ παλατιοῦ. Μὰ δὲν ἦταν πολλὲς μέρες ποὺ ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατὰ μόλις τὴν ἀντίκρυζε. Ἐξαφνα, μιὰ μέρα, ἐνῶ τοῦ μιλοῦσε, ἀντελήφθη ὅτι ἡ φτωχὴ αὐτὴ κόρη εἶχε τὰ ὡραιότερα μάτια τοῦ κόσμου, τὸ πιὸ κόκκινο στόμα καὶ τὰ λαμπρότερα δόντια. Καὶ ἡ φωνή της ἦταν τόσο γλυκειά, ποὺ ὁ δοὺξ μεθοῦσε ἀκούγοντάς την.

Ἔτσι, μαζὶ μὲ τἄλλα λουλούδια τῆς ἀνοιξῆς, ἄνθισε μέσα στὴν καρδιὰ τοῦ Φραγκίσκου καὶ τὸ φλογερὸ ἄνθος τοῦ ἔρωτος.

Κι' ἐκεῖνο τὸ πρωΐ, καθὼς ὁ Φραγκίσκος συνάντησε ἔξαφνα τὴν ἀγαπημένη του μικροῦλα, μέσα στὸ μεγάλο κῆπο, τὴ σταμάτησε, σταματῶντας κι' ὁ ἴδιος μπροστά της.

— Καλημέρα, Φραγκίσκη! τῆς εἶπε, δίνοντάς της τὸ χέρι.

Ἐκείνη ὑποκλίθηκε καὶ μόλις τόλμησε ν' ἀγγίση μὲ τὰ δάχτυλά της τὸ χέρι του. Μὰ ὁ Φραγκίσκος ἔννοιωσε τὰ δάχτυλα ἐκεῖνα νὰ τρέμουν. Κυττάζοντας τὰ μάτια της, ποὺ τοῦ ἔριξαν γιὰ μιὰ στιγμὴ ἕνα φευγαλέο βλέμμα, εἶδε μέσα τους τὴν ἀστραπὴ τοῦ ἔρωτος.

Ὁ Φραγκίσκος ἔννοιωσε τότε μιὰν ἄπειρη εὐτυχία. Τὸν ἀγαποῦσε λοιπὸν κι' ἐκείνη;...

Ἡ Φραγκίσκη ἔφυγε ἐλαφρὴ καὶ γρήγορη, σὰν πουλί, ποὺ φοβᾶται μήπως τὸ πιάσουν στὰ βρόχια. Κι' ὁ Φραγκίσκος συνέχισε τὸν περίπατό του στὸν κῆπο, μὲ τὴν καρδιὰ γεμάτη θεία κι' ἀνεκλάλητη χαρά...

Καθὼς προχωροῦσε, εἶδε ἔξαφνα ἕνα τριαντάφυλλο, πολὺ ὡραῖο, ποὺ ἔμοιαζε σὰν βασιλιᾶς τῶν ἄλλων λουλουδιῶν καὶ θέλησε νὰ τὸ κόψη. Ἀλλά, χωρὶς νὰ τὸ ξέρη κι' αὐτὸς γιατί, δὲν τόλμησε νὰ τὸ ἀγγίξη. Σὰν νὰ λυπήθηκε τὴν εὔθραυστη ὡμορφιά του, ἔσκυψε κοντά του καὶ μὲ προσοχὴ τὸ τράβηξε σιμὰ στὰ χείλη του καὶ ρούφηξε διψασμένα τὸ θεῖο ἄρωμά του... Ἦταν τόσο ἁγνό!... Μύριζε τόσο ὡραῖα καὶ τόσο μεθυστικά!... Τέτοια ρόδα δὲν τολμᾶ κανεὶς νὰ τὰ κόψη. Τὸ μυρίζεται μόνον καὶ μεθᾶ...

* * *

Ἕνας μῆνας πέρασε...

Ἡ Φραγκίσκη δὲν ἔμενε πιὰ στὸ παλάτι. Φοβισμένη, νοιώθοντας πὼς κάποιο κακὸ τὴν ἀπειλεῖ κοντὰ στὸ νεαρὸ δοῦκα, πῆγε κι' ἔμεινε στὸ σπίτι τοῦ ἀδελφοῦ της, στὴν πόλι.

Φανταζόταν πὼς ἐκεῖ ἦταν ἀσφαλισμένη ἀπὸ κάθε κίνδυνο, ὅταν ἔξαφνα, μιὰ μέρα, ἕνας ὡραῖος καβαλλάρης, περνῶντας ἀπ' ἔξω, γλύστρησε ἀπ' τὸ ἄλογό του κι' ἔπεσε κάτω, ἀκριβῶς μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς νέας.

Ἡ Φραγκίσκη κι' ὁ ἀδελφός της ἔτρεξαν ἀμέσως νὰ σηκώσουν τὸν ἀδέξιο καβαλλάρη. Μόλις ὅμως τὸν ἀνασήκωσαν λίγο στὰ χέρια τους, εἶδαν μ' ἔκπληξι ὅτι ὁ καβαλλάρης αὐτὸς ἦταν ὁ ἴδιος ὁ νεαρὸς δοὺξ τῆς Ἀγκουλέμης.

Ὁ Φραγκίσκος παραπονιότανε τώρα ὅτι χτύπησε πολὺ ἄσχημα στὸν ὦμο. Ἡ φωνή του ἦταν κλαψιάρικη, στέναζε καὶ βογγοῦσε...

Ἡ Φραγκίσκη κι' ὁ ἀδελφός της, μετέφεραν ἀμέσως τὸν νεαρὸ δοῦκα στὸ σπίτι τους. Ἐκεῖ τὸν ξάπλωσαν σ' ἕνα κρεββάτι κι' ὁ ἀδελφὸς τῆς Φραγκίσκης ἔτρεξε νὰ καλέση ἕνα γιατρό.

Ἡ Φραγκίσκη εἶχε γονατίσει στὸ μεταξὺ αὐτὸ μπροστὰ στὸ κρεββάτι τοῦ νεαροῦ δουκός, μὲ τὸ κεφάλι γυρισμένο πρὸς τὰ κάτω. Ἦταν πολὺ-πολὺ συγκινημένη...

Ὁ Φραγκίσκος γύρισε πρὸς τὸ μέρος της, κι' ἀφοῦ θαύμασε γιὰ λίγες στιγμὲς τὴν ἐμορφιά της, τῆς εἶπε:

— Φραγκίσκη, ἀγάπη μου, τί κάνεις; Δὲν πρέπει νὰ γονατίζης μπροστά μου. Ἐγὼ πρέπει νὰ σκύψω καὶ νὰ φιλήσω τὰ ὡραῖα λευκά σου χέρια...

— Αὐθέντη μου, ἀπάντησε ἡ Φραγκίσκη, εἶν' ἀνάγκη νὰ σᾶς μιλήσω ἔτσι γονατιστή, γιατὶ πρόκειται νὰ ζητήσω τὴν ὑψηλὴ προστασία σας.

— Τὴν προστασία μου; Κι' ἀπὸ ποιὸν θέλεις νὰ φυλαχτῆς; τὴν ρώτησε ὁ νεαρὸς δοῦξ.

— Θέλω νὰ προφυλαχτῶ ἀπὸ σᾶς τὸν ἴδιο! ἀποκρίθηκε ἡ ὡραία κόρη.

— Ἀπὸ μένα τὸν ἴδιο;

— Ναί, ἀπὸ σᾶς τὸν ἴδιο, αὐθέντη μου, ἀπὸ σᾶς ποὺ μπήκατε μὲ πονηρία στὸ σπίτι μου, πέφτοντας σκοπίμως ἀπ' τὸ ἄλογό σας...

— Ναί, καλὰ τὸ κατάλαβες, εἶπε ὁ Φραγκίσκος, μὰ πῶς ἀλλοιῶς θὰ μποροῦσα νὰ σὲ ξαναϊδῶ, Φραγκίσκη; Σ' ἀγαπῶ!... Σὲ λατρεύω, μικροῦλα μου!... Δὲν διατρέχεις λοιπὸν κανένα κίνδυνο ἀπὸ μένα. Ἀρκεῖ νὰ θέλης καὶ θὰ κερδίσης τὴν καρδιά μου.

— Αὐθέντη μου, εἶπε μελαγχολικὰ ἡ Φραγκίσκη, ἀφῆστε με νὰ σᾶς πῶ ὅλη τὴν ἀλήθεια. Δὲν κατάγομαι ἀπὸ εὐγενεῖς, κι' ἔτσι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μὲ κάνετε γυναίκα σας καὶ βασίλισσα. Εἶμαι συγχρόνως τόσο περήφανη, μολονότι εἶμαι μιὰ φτωχὴ κόρη, ποὺ ποτὲ δὲν θὰ δεχτῶ νὰ γίνω ἡ εὐνοουμένη σας.

— Ἀγάπη μου, τῆς εἶπε ὁ Φραγκίσκος, γιατὶ δὲν ἔχεις ἐμπιστοσύνη στὸν ἔρωτά μου; Θὰ σοῦ δώσω μιὰ τόσο ὑψηλὴ θέσι μέσα στὴν Αὐλή μου, ποὺ κάθε πριγκήπισσα θὰ τὸ θεωρῆ μεγάλη της τιμὴ νὰ τὴν χαιρετᾶς μόνον.

— Ἀλλοίμονό μου!... στέναξε ἡ Φραγκίσκη. Τώρα πειὰ δὲν ζητῶ νὰ μὲ προφυλάξετε ἀπὸ τὸν ἑαυτό σας, ἀλλ' ἀπὸ μένα τὴν ἴδια.

Λέγοντας τὰ λόγια αὐτά, ἡ φτωχὴ κόρη ξέσπασε σὲ δάκρυα.

— Γιατί κλαῖς, ἀγάπη μου; τὴ ρώτησε ὁ Φραγκίσκος.

— Κλαίω, ἀπάντησε ἐκείνη, γιατὶ αὐτὸ ποὺ θὰ σᾶς πῶ, θὰ κρίνη μιὰ γιὰ πάντα τὴν τύχη μου. Αὐθέντη μου, σᾶς ἀγαπῶ κι' ἐγώ!... Λυπηθῆτε με λοιπόν, σεβασθῆτε τὴν ἀγάπη μου, τὴν ἀδυναμία μου. Μὴν ἐπιμένετε νὰ μὲ κάνετε δική σας, ἀφοῦ δὲν πρέπει. Δὲν μιλῶ αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὸν ὡραῖο πρίγκηπα, ἀλλὰ στὸν εὐγενῆ ἱππότη. Ναί, σ' ἐσᾶς, στὸν πρῶτο ἱππότη τοῦ βασιλείου, ἐμπιστεύουμαι τὴν τιμή μου καὶ τὴ ζωή μου. Μιὰ μέρα θὰ εἶστε πειὰ βασιλιᾶς. Φερθῆτε μου λοιπὸν ἀπὸ τώρα βασιλικά. Σῶστε με ἀπὸ τὸν ἴδιο μου τὸν ἑαυτό. Διαλέξτε μου ἐσεῖς ὁ ἴδιος ἕνα τίμιο ἄντρα, ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ποὺ σᾶς ὑπηρετοῦν. Θέλω, αὐθέντη μου, νὰ πάρω ἕναν ἄντρα ἀπὸ τὸ δικό σας χέρι. Καὶ θὰ τὸν ἀγαπῶ πολύ, γιατὶ θὰ μοῦ τὸν ἔχετε δώσει ἐσεῖς. Ἀφῆστε νὰ μείνη ἀγνὸ καὶ χωρὶς τύψεις μέσα στὴν καρδιά μου τὸ αἴσθημα ποὺ μοῦ ἐμπνεύσατε. Καὶ μολονότι θὰ μένω πάντα πιστὴ στὸν ἄντρα μου, σᾶς βεβαιώνω ὅτι τὸ αἴσθημα αὐτὸ θὰ μυρώνω ὅλη μου τὴ ζωὴ καὶ θὰ νοιώθω πάντα τὴ γλυκειά του θλῖψι, κι' ὅταν ἐσεῖς θὰ ἔχετε ξεχάσει ἀκόμα καὶ τὸ ὄνομά μου...

Ἡ Φραγκίσκη, λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, εἶχε γίνει κατάχλομη. Τὰ δάκρυα τρέχανε ποτάμι ἀπὸ τὰ μάτια της.

Ὁ δοὺξ κύτταζε μὲ θαυμασμὸ τὸ ὡραῖο σκυμμένο κεφάλι τῆς κόρης, τὰ μαῦρα της μαλλιά, τὸ κατάλευκο μέτωπό της, τὰ ὑγρά της μάτια.

Καί, καθὼς κι' αὐτὸς ἦταν ἀκόμα ἕνα παιδὶ σχεδόν, τοῦ ἦρθε ἔξαφνα ἡ ἐπιθυμία νὰ κλάψη, μὰ συγκρατήθηκε. Θέλησε ὕστερα ν' ἀγγίξη μὲ τὸ χέρι του τὰ ὡραῖα μαλλιὰ τῆς Φραγκίσκης, μὰ δὲν ἐτόλμησε. Ἔμεινε γιὰ κάμποση ὥρα, χωρὶς νὰ μιλήση, κι' ἔπειτα ἀναστέναξε πονεμένα.

Σηκώθηκε κατόπιν ἀπὸ τὸ κρεββάτι, ὅπου εἶχε πλαγιάσει ντυμέ-

Ἡ μνηστὴ τοῦ Φραγκίσκου, ἡ πριγκήπισσα Κλαυδία τῆς Βρεττάνης, ἔπαιζε ἀκόμα μὲ τὶς κοῦκλες της...

ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ - ΤΟ ΑΙΜΑΤΗΡΟ ΘΕΡΟΣ ΤΟΥ 1887 - Η ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΗΣ ΛΑΙΜΗΤΟΜΟΥ

Ε'

Ο ΠΩΣ γράφαμε καὶ στὸ προηγούμενο φύλλο, ὁ Ἀρτόζης, βγαίνοντας ἀπ' τὴ «Σαλαμινία» γιὰ νὰ ὁδηγηθῆ στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως, ἀναστέναξε βλέποντας τὴν ἀττικὴ αὐγὴ καὶ εἶπε:

— Εἶνε πρωΐ ἀκόμα.... Τόσο τὸ καλύτερο ὅμως. Θὰ πεθάνω μὲ δροσιά. Κι' αὔριο τέτοια ὥρα θἆμαι ἥσυχος πειά!

***

Ὁ μελλοθάνατος κακοῦργος, οὔτε σ' αὐτὸν τὸν ἱερέα Παΐσιον, ποὺ τὸν ἐξωμολόγησε καὶ τὸν κοινώνησε τῶν ἀχράντων μυστηρίων, δὲν θέλησε νὰ ὁμολογήση τὸ ἔγκλημά του.

Ἐπίσης ὅταν ὁ Ἀρτόζης εἶδε τόσες χιλιάδες κόσμου συγκεντρωμένες στὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως, γύρω στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως, εἶπε:

— Ὅλοι αὐτοὶ ἦρθαν νὰ κάνουν γοῦστο!...

. . . . . .

Ὅταν ἡ ἅμαξα ποὺ φερνε τὸν Ἀρτόζη στὸ μέρος τῆς ἐκτελέσεως ἔφτασε στὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως, ὁ ἐνωμοτάρχης ποὺ συνόδευε τὸν κατάδικο, βλέποντας πολυκοσμία, εἶπε:

— Ὡραία τελετὴ θἄχουμε σήμερα!

Ὁ μελλοθάνατος κακοῦργος τὸ ἄκουσε αὐτό. Κούνησε τὸ κεφάλι του θλιβερὰ καὶ γυρίζοντας στὸν ἐνωμοτάρχη τοῦ εἶπε:

— Ναί, ὡραία τελετή. Ἂς μποροῦσα μονάχα νἄλειπα ἐγὼ ἀπὸ δαύτη...

***

Ὅπως γράψαμε καὶ στὸ προηγούμενο φύλλο, μετὰ τὴν καρατόμησι τοῦ Ἀρτόζη, τὸ πλῆθος ἄρχισε νὰ γιουχαΐζη τοὺς δημίους:

— Γιούχα!... Γιούχα, ἀνθρωποφονιάδες... χασάπηδες!...

Τότε ὁ δήμιος Ἀμοιραδάκης ἀγρίεψε κι' ἄρχισε κι' αὐτὸς νὰ φασκελώνη τὸν κόσμο καὶ νὰ φωνάζη:

— Οὔξω, κανάγηδες!... Ἔχω κουράγιο, μωρέ, νὰ σᾶς κόψω ὅλους σας!...

***

Μέσα στὸ πορτοφόλι τοῦ Ἀρτόζη, μετὰ τὴν καρατόμησι, βρέθηκε τὸ σημειωματάριό του, στὸ ὁποῖο εἶχε σημειώσει διάφορες ἡμερομηνίες ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως μετοχῶν τοῦ Λαυρίου. Ἐπίσης στὶς τσέπες του βρέθηκε ἡ πίπα του, μιὰ ὀδοντογλυφὶς καὶ τὸ κάτωθι ποίημα, τὸ ὁποῖο εἶχε γράψει, ὅπως φαίνεται, στὶς φυλακές, ὀλίγες ἡμέρες πρὸ τῆς ἐκτελέσεώς του:

Ἐνῶ οἱ κυβερνῆται μας ποὺ τόσα κατα-
(πίνουν
στοὺς φυλακισμένους τοὺς πτωχοὺς οὐ-
δὲ ψωμὶ τοὺς δίνουν.
Βελτίωσιν τῶν φυλακῶν κανεὶς ποτὲ νὰ
(μὴν προσμένη,
ἐὰν δὲν μείνουν ὑπουργοὶ καὶ αὐτοὶ φυ-
(λακισμένοι.
Ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου καὶ τῆς ἀνεξαρ-
(τησίας
διαπράττουν ἀνευθύνους τερατώδεις ἀ-
(δικίας.
Τοὺς ἀθώους φυλακίζουν, τοὺς ἐνόχους ἀθωώνουν
καὶ πολλοὺς ἀπροστατεύτους ἀπανθρώπως θανατώνουν.
Ἐλληνική, ἡ φυλακὴ νὰ μάθης τί σημαίνει,
τρώγλη στενόχωρος, ὑγρά, ζοφώδης, μολυσμένη.
Κορέοι, ψεῖρες, κώνωπες, τῆς βούτας δυσωδία,
ψωμὶ μαῦρο καὶ ξίκικο, ὀδύνη καὶ ἀγρυπνία.
Πηγὴ παντὸς νοσήματος καὶ τόπος τῆς ἀργίας,
σχολὴ ἐξαχρειώσεως καὶ πάσης κακουργίας,
κοιλὰς κλαυθμῶνος, κόλασις καὶ λάκκος ἀνοιγμένος
ποὺ πέφτεις μέσα ζωντανὸς καὶ βγαίνεις πεθαμένος.

***

Τὸ πρωΐ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ Ἀρτόζη, ἀποθιβάστηκαν πρῶτοι ἀπ' τὴ «Σαλαμινία» οἱ δήμοι Ἀμοιραδάκης καὶ Τελώνης.

Ὁ Τελώνης εἶχε πιεῖ τὸν περίδρομο κι' ἤτανε μισομεθυσμένος κι' ἀτάραχος σχεδόν. Κι' ὁ Ἀμοιραδάκης εἶχε κατεβάσει ἀρκετὰ κονιάκ. Μολαταῦτα δὲν μποροῦσε νὰ συγκρατήση τὴ συγκινησί του. Ὅταν ἀνέβηκε στὸ ἁμάξι ποὺ θὰ τοὺς ἔφερνε στὴν Ἀθήνα, στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως, τὰ μάτια του βουρκώσανε καὶ εἶπε μ' ἀπελπισία:

— Ἄ, μὰ δὲν εἶνε ζωὴ αὐτή!... Καλύτερα μιὰ κουμπουριὰ στὸ κεφάλι...

***

Ὅπως γράψαμε στὸ προηγούμενο φύλλο, ὁ Ἀρτόζης ἀνεβαίνοντας στὴ λαιμητόμο, ἔβγαλε κι' ἔδωσε στὸν ἐνωμοτάρχη ποὺ τὸν συνόδευε ἕνα γράμμα (ὑπόμνημα) γιὰ τὸν Εἰσαγγελέα, λέγοντάς του πὼς μέσα σ' αὐτὸ ὑπάρχει ὅλη ἡ ἀλήθεια γιὰ τὴ δολοφονία τοῦ Ζωνιοῦ.

Φαντάζεστε λοιπὸν μὲ τί ἀνυπομονησία ἀνοίχτηκε καὶ διαβάστηκε τὸ ὑπόμνημα αὐτὸ τοῦ καρατομηθέντος.

Ὁ λαὸς περίμενε ἀγωνιωδῶς τὴν δημοσίευσί του στὶς ἐφημερίδες. Γιατὶ πολλοὶ ἐπίστευαν πὼς ὁ Ἀρτόζης ἦταν ἀθῶος. Τί ἔγραφε λοιπὸν στὸ ὑπόμνημά του ὁ μακαρίτης; Μήπως ἐκαρατομήθηκε πραγματικὰ ἕνας ἀθῶος;...

Μά ὄχι. Ἡ δικαιοσύνη δὲν εἶχε κάνει λάθος. Ὁ Ἀρτόζης ἦταν ἔνοχος. Στὸ ὑπόμνημά του διηγεῖτο ἕνα ὁλόκληρο μυθιστόρημα. Πὼς δτθεν ὁ Ζωνιὸς — τὸ θῦμα του — ἦταν διεφθαρμένος καὶ πὼς τάχε ψήσει μὲ μιὰ κυρία ὑψηλῆς περιωπῆς, ἡ ὁποία ἐθυσιάζετο πρὸς χάριν τοῦ λατρευτοῦ της. Ἔξαφνα ὅμως, ὁ Ζωνιὸς ἐρωτεύτηκε μιὰ νέα ἀπὸ καλὸ σπίτι κι' ἐγκατέλειψε τὴν ὑψηλῆς περιωπῆς κυρία, ἡ ὁποία ἐκδικουμένη ἔβαλε ἀνθρώπους της καὶ τὸν ἐδολοφόνησαν...

Ποιὰ ἦταν ἡ κυρία αὐτή; Ποιὰ ἡ νέα; Ποιοὶ οἱ δολοφόνοι;

Ὁ Ἀρτόζης δὲν τὰ ἀνέφερε στὸ ὑπόμνημά του, τὸ ὁποῖο δὲν ἦταν παρὰ μιὰ σειρὰ ψευδολογημάτων.

***

Ἡ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς διορθώνουν κι' ἕνα ἱστορικὸ λάθος, στὸ ὁποῖο ὑπέπεσαν, ἀναγράφουσαι περὶ τῶν ἐν Ἀθήναις γενομένων καρατομήσεων. Ἔγραφαν δηλαδὴ ὅτι ἀπὸ τὸ 1870 ποὺ ἐκαρατομήθησαν οἱ λησταὶ Ἀρβανιτάκηδες, ὡς τὰ 1878 ποὺ θὰ ἐκαρατομεῖτο ὁ Ἀρτόζης, δὲν ἔγινε καμμιὰ καρατόμησις στὴν Ἀθήνα, ἐνῶ ἔγιναν τρεῖς ὅλες-ὅλες, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ καρατόμησις τοῦ ψυχογυιοῦ τοῦ ἀρχιληστάρχου Ἀρβανιτάκη.

Ὁ ψυχογυιὸς αὐτὸς τοῦ ληστάρχου ἔδειξε ἐξαιρετικὴ γενναιότητα κατὰ τὶς τελευταῖες του στιγμές. Δὲν τρόμαξε καθόλου ἀντικρύζοντας τὴν λαιμητόμο. Ἀπεναντίας ἀνέβηκε πάνω σ' αὐτὴ κι' ἔβγαλε ἕναν τριακούβερτο λόγο στὰ πλήθη, ἀποκαλέσας «ἄτιμον τὸ νόμο» ποὺ τὸν ἔστελνε στὴ λαιμητόμο!...

Τὰ κεφάλια τῶν κατὰ τὸ 1870 καρατομηθέντων ληστῶν Ἀρβανιτάκηδων.
(Σκίτσο ξένου ζωγράφου)

Η ΚΑΡΑΤΟΜΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥΡΓΟΥ ΚΟΤΡΩΝΗ

Καὶ τώρα ἂς ἔρθουμε στὴ δευτέρα κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ καρατόμησι τῆς αἱματηρᾶς αὐτῆς περιόδου.

Μετὰ τὸν Ἀρτόζη ἐκαρατομήθη δεύτερος στὸ Λαύριο ὁ κακοῦργος Βασίλειος Κοτρώνης. Ὁ Κοτρώνης εἶχε διαπράξει ἕνα θρασύτατο καὶ ἀποτρόπαιο ἔγκλημα. Στὶς 2 Νοεμβρίου τοῦ 1884, εἶχαν παραφυλάξει μαζὶ μὲ τὸ συνένοχό του Κ. Παγίδα καὶ εἶχαν σκοτώσει γιὰ νὰ τοὺς ληστέψουν τὸν ταμία τῆς Γαλλικῆς Ἑταιρείας Λαυρίου, τὸν γραμματέα αὐτῆς καὶ ἕνα της φύλακα.

Καὶ ὁ μὲν Παγίδας πέθανε στὴ φυλακή.

Ὁ Κοτρώνης ὅμως καταδικάστηκε σὲ θάνατο καὶ τὸ ἀπόγευμα τῆς 8 Ἰουνίου 1887 τὸν παρέλαβαν ἀπ' τὸν Παλιὸ Στρατῶνα, ὅπου ἐκρατεῖτο, 30 χωροφύλακες, γιὰ νὰ τὸν μεταφέρουν σιδηροδρομικῶς στὸ Λαύριο, ὅπου θὰ γινόταν ἡ ἐκτέλεσίς του τὴν ἑπομένη.

Στὸ Λαύριο εἶχαν μεταβεῖ ὅπως παραστοῦν στὴν καρατόμησι, ὁ Εἰσαγγελεὺς Μπούφης, ὁ ὑπομοίραρχος Λελάκης καὶ ὁ ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης Νικολαΐδης.

Ὁ Κοτρώνης, νεώτατος ἀκόμα, 20—21 ἐτῶν τὸ πολύ, δὲν ἔδειξε στὴν ἀρχὴ κανένα φόβο, ὅταν τὸν πῆραν ἀπ' τὶς φυλακὲς γιὰ νὰ τὸν ὁδηγήσουν στὸ Λαύριο, ποὺχε στηθεῖ ἡ λαιμητόμος.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Ἡ συνέχεια.

νος καθὼς ἦταν, σήκωσε τὴ νέα κόρη ἀπὸ κάτω, καὶ σοβαρά, μὲ μεγάλο σεβασμό, ὡσὰν νὰ ἦταν ἡ ἴδια ἡ βασίλισσα, τὴ χαιρέτησε κι' ἔφυγε...

Ἔπειτα ἀπὸ ὀχτὼ μέρες, ἡ Φραγκίσκη παντρεύτηκε μ' ἕνα νέο ἀξιωματικὸ τοῦ οἴκου τοῦ δουκός.

Ὁ ἴδιος ὁ δοῦξ εἶχε προικίσει τὴ νέα κόρη. Τίμησε μάλιστα τοὺς γάμους της μὲ τὴν παρουσία του. Κι' ὅταν ἡ ὥμορφη νύφη, σοβαρὴ καὶ ὁλόχλωμη, πέρασε ἀπὸ μπροστά του, ἀκολουθῶντας τὸ σύζυγό της, ὁ Φραγκίσκος στέναξε βαθειὰ κι' ἔννοιωσε τὸν πρῶτο ἐρωτικὸ πόνο...

Συγχρόνως θυμήθηκε τὸ ὡραῖο ρόδο στὸν κῆπο τοῦ παλατιοῦ του, μπρὸς στὸ ὁποῖο στάθηκε ἕνα πρωΐ, μὲ σέβας καὶ μὲ θαυμασμό, καὶ τὸ μύρισε μόνο, χωρὶς νὰ τολμήση νὰ τὸ κόψη.

Ἕνα ζωντανὸ τριαντάφυλλο ἦταν κι' ἡ Φραγκίσκη. Κι' ἔτσι κι' αὐτῆς, μονάχα τὸ θεῖο ἄρωμα τῆς παρθενικότητός της καὶ τῆς ἀγνότητός της εἶχε μυρίσει...